

TÜRK GIDA KODEKSİ

BESLENME VE SAĞLIK BEYANLARI YÖNETMELİĞİ

HAKKINDA KILAVUZ

Bu kılavuz 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 27 nci, 28 inci ve 34 üncü maddelerine dayanılarak 26.01.2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Beslenme ve Sağlık Beyanları Yönetmeliği çerçevesinde hazırlanmıştır.

Bu kılavuz, gıdaların etiketinde, tanıtımında, sunumunda ve reklâmında kullanılan beslenme ve sağlık beyanları ile ilgili olarak; tüketicilerin doğru bilgilendirilmesini sağlamak ve yanıltılmasını önlemek, gıdaların etiketlenmesi, sunumu, tanıtımı ve reklamında yer alan beslenme ve sağlık beyanlarının, kullanılan terimlerin ve ifadelerin kullanım koşulları konusunda gıda işletmecilerine yardımcı olmak ve resmi kontroller sırasında yapılacak değerlendirmelerde uygulama birlikteliği sağlamak amacı ile hazırlanmıştır.

BÖLÜM 1

Genel Uygulama Esasları

(1) Yönetmelik hükümlerine uygun olarak piyasaya arz edilen gıdaların etiketi, tanıtımı ve reklâmında kullanılan beslenme ve sağlık beyanları; yanlış, yanıltıcı, şüphe ve endişeye neden olmaksızın ortalama tüketicinin anlayacağı biçimde olmalıdır.

(2) Yönetmelik; istisnalar başlıklı 6 ncı maddesinde belirtilmiş olan özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla uygulanır.

Özel mevzuat, bu Yönetmeliğin zorunlu kıldığı koşulları değiştiren hükümler içerdiğinde uygulanır.

ÖRNEK:

Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesine göre sağlık beyanı yapılabilmesi için belirlenen 4 koşuldan en az ikisinin sağlanması gerekir. Bu koşullardan bir tanesi ‘a) Bileşiminde en fazla 100 mg/100 kcal sodyum bulunan.’ koşuludur. Özel mevzuatında gıdada bileşiminde en az 150 mg sodyum bulunması gerektiği koşulu var ise özel mevzuat koşulu geçerlidir ve 4 koşuldan bir tanesi olan sodyum koşulu yerine getirilmiş kabul edilir. Aşağıda ilave uygulama örnekleri verilmiştir.

Özel Beslenme Amaçlı Gıda Mevzuat Koşulu (ÖBAG)*	Beslenme ve Sağlık Beyanları Yönetmeliği Koşulu (BSBYK)	Geçerli olan koşul
<i>Bileşiminde en az 120 mg/100 kcal sodyum bulunmalı</i>	<i>Bileşiminde en fazla 100 mg/100 kcal sodyum bulunan.</i>	<i>ÖBAG</i>
<i>Bileşiminde en fazla 150 mg/100 kcal sodyum bulunmalı</i>	<i>Bileşiminde en fazla 100 mg/100 kcal sodyum bulunan.</i>	<i>ÖBAG</i>
<i>İçerdiği enerjinin en fazla %20’ si doymuş yağ asitlerinden gelmeli</i>	<i>İçerdiği enerjinin en fazla %10’u doymuş yağ asitlerinden gelen.</i>	<i>ÖBAG</i>
<i>İçerdiği enerjinin en fazla %8’ i ilave şekerden gelmeli</i>	<i>İçerdiği enerjinin en fazla %10’u ilave şekerden gelen.</i>	<i>ÖBAG</i>
<i>Doğal olarak bileşiminde en fazla 50 mg/100 kcal kalsiyum olmalı</i>	<i>Doğal olarak bileşiminde en az 55 mg/100 kcal kalsiyum bulunan.</i>	<i>ÖBAG</i>
<i>Kalsiyum ile ilgili hiçbir koşul yok</i>	<i>Doğal olarak bileşiminde en az 55 mg/100 kcal kalsiyum bulunan.</i>	<i>BSBYK</i>

*Bu değerler gerçek mevzuat koşulu olmayıp örnek amaçlı yazılmıştır.

(3) Beslenme veya sağlık beyanı olarak yorumlanabilecek ticari marka veya özel isim, bu Yönetmelikte yer alan ilgili beslenme veya sağlık beyanı koşullarının karşılanması ve ilgili beyanın da yapılması şartıyla kullanılabilir.

ÖRNEK:

'Bone Stone' markasının kullanılabilmesi için bu ürünün kemik ile ilgili sağlık beyanının yapılabilmesi koşullarını taşıması ve kemik ile ilgili sağlık beyanın bulunması gerekir. Aksi durumda bu marka kullanılamaz.

(4) Gıdaların etiketi, tanıtımı ve reklâmında kullanılan beslenme veya sağlık beyanı olarak yorumlanabilecek görseller, söz konusu gıdanın beyan koşulunu karşılaması ve tüketicide endişeye neden olmaması şartıyla kullanılabilir. Ancak sevgi, mutluluk temaları veya anneler günü gibi özel günler için üretilen gıdaların etiketinde kullanılan beslenme veya sağlık beyanı olarak yorumlanabilecek görseller Bakanlıkça değerlendirilir.

ÖRNEK:

Gıdanın etiketinde kalp ve göz sağlığı ile ilişkilendirilebilen kalp, göz vb. organ görselleri bulunduğunda bu görseller sağlık beyanı ile birlikte kullanılabilir. Ürün sağlık beyanı yapma koşullarına uymuyorsa kalp, göz vb. görseller kullanılamaz.

(5) Beslenme veya sağlık beyanı ifadelerinin yerine anlamını değiştirmeyecek ve güçlendirmeyecek şekilde eşdeğer ifadeler kullanılabilir. Aynı besin öğesinin birden fazla beyana sahip olması veya farklı besin öğelerinin aynı beyana sahip olması durumunda özne veya yüklem birleştirmesi yapılabilir.

ÖRNEK:

Aşağıda farklı durumlara yönelik örnekler verilmiştir:

a) Yönetmelikte yer alan 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonuna **katkıda bulunur**' cümlesinde '**katkıda bulunur**' ifadesi yerine;

- 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonunda **rol oynar**'

- 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonunu **destekler**'

- 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonunun **sürdürülmesine katkıda bulunur**'

- 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonuna **yardımcı olur**'

ifadeleri kullanılabilir ancak;

- 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonunu **yükseltir**' ya da

- 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonunu **optimize eder**' ifadeleri kullanılamaz.

Y gıdası X bileşeni içeriyorsa;

- 'X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonuna **katkıda bulunur**' ifadesi yerine

- 'Y gıdasındaki X bağışıklık sisteminin normal fonksiyonuna **katkıda bulunur**' ifadesi kullanılabilir ancak;

- 'Y bağışıklık sisteminin normal fonksiyonuna **katkıda bulunur**' ifadesi kullanılamaz.

b) '**Cildiniz için iyi**' gibi genel ifadeler ilgili sağlık beyanı yapılması ve birlikte yazılması koşuluyla kullanılabilir.

- **Cildiniz için iyi. 'X normal cildin korunmasına katkıda bulunur.'**

c) EPA ve DHA bileşenlerinin ikisine birlikte izin verilen beyanlarda sadece EPA veya sadece DHA için beyan yapılamaz.

ç) Takviye edici gıdalarda 'kıkırdak, kemik, göz' vb. genel ifadeler kullanılmışsa söz konusu ifadeler ilgili sağlık beyanı ile birlikte yazılması koşulu ile kullanılabilir.

Kondriotin, C vitamini ve diğer bileşenlerden oluşan bir takviye edici gıda etiketinde;

-KIKIRDAK – ‘C vitamini kıkırdağın normal fonksiyonu için gerekli olan normal kollajen oluşumuna katkıda bulunur’ şeklinde kullanılabilir.

d) ‘Bakır normal enerji oluşum metabolizmasına katkıda bulunur.’ şeklindeki sağlık beyanı özele indirgenerek;

-‘Bakır normal dokulardaki yağın parçalanmasına katkıda bulunur.’ şeklinde kullanılamaz.

e) Yönetmelikle izin verilen sağlık beyanı olumsuz etki yaratacak şekilde, gıda bileşeninin tüketilmemesi halinde meydana gelebilecek anormalliklere atıfta bulunacak şekilde değiştirilemez.

f) Yönetmeliğin Ek-2’inde yer alan Biotine ilişkin;

-‘Biotin normal saçın korunmasına katkıda bulunur.’

-‘Biotin normal mukoza’nın korunmasına katkıda bulunur.’

-‘Biotin normal cildin korunmasına katkıda bulunur.’

beyanları tek cümle halinde;

- ‘Biotin normal saç, normal mukoza ve normal cildin korunmasına katkıda bulunur.’ şeklinde kullanılabilir.

Yönetmeliğin Ek-2’inde yer alan Biotin, İyot, Niasin, Riboflavin, A Vitamini, C Vitamini ve Çinkoya ilişkin ‘**Normal cildin korunmasına katkıda bulunur**’ beyanı gerekli koşulların sağlanması durumunda;

-‘Biotin, İyot ve Niasin normal cildin korunmasına katkıda bulunur.’ şeklinde kullanılabilir.

g) Beslenme ve sağlık beyanlarının etiket üzerinde kullanımında, beyanın anlamını değiştirmediği ve güçlendirmedeği sürece ve beyanın tam haliyle birlikte yazılması koşulu ile kısaltılmış ifadeler kullanılabilir.

-‘Diş plağını azaltır.’ ‘%100 ksilitolle tatlandırılmış sakız diş plağını azaltır. Diş plağının(tartar) artması çocuklarda çürük oluşumunda bir risk faktörüdür.’

ğ) Beslenme beyanları ile ilgili benzer ifadelere aşağıdaki örnekler gösterilebilir:

Yönetmelik Ek-1’deki vitamin/mineral/lif için ‘kaynak’ beyanını sağlayan bir gıda için aşağıdaki beyanlar da kullanılabilir:

-‘**C vitaminli**’, ‘**lifli**’, ‘**çinkolu**’ vb.

Yönetmelik Ek-1’deki ‘yüksek’ beyanını sağlayan bir gıda için aşağıdaki beyanlar da kullanılabilir:

-‘**Zenginleştirilmiş lif**’, ‘**C vitaminince zengin**’ vb.

Yönetmelik Ek-1’deki dipnotta belirtildiği gibi azaltılmış veya daha az beyanı için belirlenen koşullara uyan gıdalar için, enerji ve besin ögesine atıfta bulunacak şekilde ilgili beyanın etikette yer alması koşulu ile benzer başka bir beyana da yer verilebilir.

-‘**Light**’, ‘**hafif**’ vb.

(6) Gıdanın etiketi, tanıtımı veya reklâmında sağlık beyanı yapılabilmesi için gıdanın besin ögesi profili açısından Yönetmeliğin 7 nci maddesinin 1 inci bendinde belirlenen koşullardan en az ikisine bir arada sahip olması zorunludur. (İstisna durumları bu kılavuzun Bölüm 1- 2’ sinde açıklanmıştır.) Takviye edici gıdalarda besin ögesi profili şartı aranmaz. Hacmen %1,2 den fazla alkol içeren içeceklerde sağlık beyanı yapılamaz ancak sadece enerji miktarının azaltılmasına ilişkin beslenme beyanı yapılabilir.

(7) Gıdanın günlük tüketim miktarı üzerinden sağlık beyanı yapılan gıda, beyan edilen etkiyi günlük normal olarak tüketilmesi beklenen miktarlarda göstermelidir. Gerektiğinde bu miktarlar Bakanlıkça belirlenir.

Beyan koşulları ve besin ögesi profiline uygunluk açısından değerlendirme aşağıdaki örneklerde gösterildiği gibi üç farklı şekilde yapılabilir:

ÖRNEK:

Satışa sunulduğu haliyle doğrudan tüketilebilen ve üreticinin talimatına ihtiyaç duyulmayan gıdalarda değerlendirme, satışa sunulan gıdayı esas alacak şekilde yapılır.

-UHT Tam Yağlı Süt, bisküvi, kek, çikolata vb.

ÖRNEK:

Satışa sunulduğu haliyle doğrudan tüketilebilen veya üreticinin talimatına göre de tüketilebilen gıdalarda değerlendirme, gıdanın satışa sunulduğu hali veya üretici talimatına göre hazırlanmış tüketime hazır gıdayı esas alacak şekilde yapılır.

-Kahvaltılık gevrek vb.

ÖRNEK:

Satışa sunulduğu haliyle doğrudan tüketilmesi mümkün olmayan gıdalarda değerlendirme, üreticinin talimatına göre hazırlanmış tüketime hazır gıdayı esas alacak şekilde yapılır.

-Toz çorba, İçecek tozu

(8) Beyan koşulu porsiyona göre verilen beslenme veya sağlık beyanları ile ilgili değerlendirmelerde, TGK Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin Ek-12'sinde yer alan Gıdaların Porsiyon Büyüklükleri esas alınır. Ürünün tüketim biriminin porsiyon büyüklüğünden daha az olması durumunda, bir porsiyon için belirlenen beyan koşulu ürünün tüketim birimi üzerinden sağlanır.

ÖRNEK:

'Beta – Glukanlar' beyanı bisküvi ürünü için yapıldığında;

Bisküvinin porsiyon büyüklüğü TGK Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin Ek-12'sinde 30 g olarak belirlenmiştir. Bir paket bisküvi 30 g ise bir pakette 1 g beta-glukan olmalıdır. Paket 25 g yani porsiyon büyüklüğünden az ise bu sefer 25 g içinde 1 g beta – glukan olmak zorundadır. Paket üzerine '**Faydalı etki için günde en az 3g Beta- glukanının alınması gerekir**' ifadesi ve ayrıca '**Bu paket/bu ürün 1 g beta-glukan içerir**' ifadesi de yazılmalıdır.

'Faydalı etki için bu üründen günde en az üç paket tüketilmesi gerekir' gibi bir ifade yazılamaz.

Beta-glukanlar	"Beta-glukanlar normal kan kolesterol düzeyinin korunmasına katkıda bulunur."	Gıdanın bir porsiyonunda en az 1,0 g yulaf, yulaf kepeği, arpa, arpa kepeği veya bu kaynakların karışımından elde edilen beta-glukan içermesi gerekir. Tüketicilere, faydalı etkinin görülebilmesi için yulaf, yulaf kepeği, arpa, arpa kepeği veya bunların karışımlarından elde edilen beta glukan tüketiminin en az 3 g/gün olması gerektiği bilgisi verilir.
----------------	---	---

(9) Markaya özgü olmayan (et, süt, yağ, kuruyemiş vb.) gıdaya ilişkin genel reklam veya tanıtımlar hariç olmak üzere, beslenme veya sağlık beyanı yapılan ürünlerde beslenme bildirim zorunludur. Verilen bilgiler, TGK Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen bilgileri içerir. Takviye edici gıdalar için beslenme bildirim, ilgili gıda kodeksi hükümlerine uygun olarak yapılır.

ÖRNEK:

Aşağıdaki '**Et veya balık, demir içeren diğer gıdalarla birlikte tüketildiğinde demir emiliminin iyileşmesine katkıda bulunur.**' sağlık beyanı genel olarak reklam veya tanıtımlarda marka belirtilmeden yapılabilir. Et, balık birlikleri veya kamu spotlarında beyanlar yapılabilir.

<i>Et veya Balık</i>	<i>“Et veya balık, demir içeren diğer gıdalarla birlikte tüketildiğinde demir emiliminin iyileşmesine katkıda bulunur.”</i>	<i>Gıdanın bir porsiyonunda et veya balık miktarının en az 50g olması gerekir. Tüketicie faydalı etkinin, günde 50 g et veya balığın, hem olmayan demir içeren gıda(larla) birlikte alınması ile sağlanacağı bilgisi verilir.</i>
----------------------	---	---

BÖLÜM 2

Beslenme Beyanları

Gıdaların etiketi, tanıtımı veya reklâmında, sadece Yönetmeliğin Ek-1’inde yer alan Beslenme Beyanları, koşullarına uygun olmak kaydı ile yer alabilir. Bir gıda, beslenme beyanı yapabilme koşullarını doğal bileşiminde bulunan bir besin ögesi veya diğer öge ile karşılıyorsa, beslenme beyanının önüne ‘**doğal olarak/doğal**’ ibaresi eklenebilir.

Karşılaştırmalı Beslenme Beyanları

(1) Karşılaştırmalı beslenme beyanı, sadece aynı kategorideki aynı ürün adına sahip gıdalar arasında yapılabilir. **Gıdada bulunan bir besin ögesinin miktarındaki ve/veya gıdanın enerji değerindeki fark belirtilir ve karşılaştırmalı beyan aynı miktardaki gıda için yapılır.** Karşılaştırmalı beslenme beyanları, söz konusu gıdanın bileşimini, diğer markalara ait gıdalar da dâhil olmak üzere, beslenme beyanı bulundurmalarına izin verilmeyen aynı kategorideki gıdalarla karşılaştıracak şekilde yapılır.

(2) Karşılaştırmalı beslenme beyanları yapılırken karşılaştırılacak (referans alınacak) ürünler, daha önce karşılaştırma yapmış ürünler olamaz.

ÖRNEK:

A ürünü üzerinde ‘**%30 şekeri azaltılmıştır**’ ifadesi bulunuyorsa, B ürünü için A ürününe göre şeker azaltılmasına yönelik beyan yapılamaz. Bu durumda A ürünü referans ürün olarak değerlendirilmez.

(3) Karşılaştırmalı beslenme beyanları sadece yönetmeliğin Ek-1’inde yer alan enerji ve besin öğeleri için yapılır. “**Azaltılmış/daha az**” beyanı tuz için referans ürünlere göre en az %25, vitamin ve/veya mineraller için yönetmeliğin Ek-8’inde yer alan mikro besin öğeleri için, ürünün içerdiği mikro besin ögesinin beslenme referans değerini karşılama yüzdesinde benzer bir ürüne göre en az 10 birim azalma sağlanması gerekir. Diğer bütün besin öğeleri ve enerji için azaltma referans ürünlere göre en az %30 olmalıdır. Karşılaştırma artırma yönlü yapıldığında “**artırılmış/daha fazla**” beyanı için lif ve protein miktarı referans ürünlere göre en az %30 artırılmış olmalıdır.

(4) Ürünlerde enerji ve besin öğelerinde karşılaştırmalı beyan yapıldığında aynı kategoride aynı adla ürün bulunmaması durumunda aynı kategorideki benzer ürünle kıyaslama yapılabilir.

ÖRNEK:

A firmasının ‘kakaolu kek’ adlı ürününde karşılaştırmalı beyan yapabilmesi için öncelikle diğer firmaların ve firmanın kendine ait aynı adlı ürünleri referans alınır. Ancak piyasada aynı adla ürün bulunmuyorsa benzer ürünler referans alınır. Bu ürünler arasında firmanın kendi ürünü de olabilir. Piyasada firmanın kendisinin benzer ürününün haricinde ürün yok ise, firmanın kendi benzer ürünü ile karşılaştırma yapılabilir.

Aynı üründen ülkemizde piyasada bulunan genel ortalamayı bozmayan ve ölçülebilir pazarın ürün satışı açısından çoğunluğunu temsil eden ürün veya ürünlerin besin ögesinin aritmetik ortalaması alınarak karşılaştırma yapılır.

Karşılaştırma yapılırken alınacak referans ürün örnekleri:

- Yoğurt ile peynir, puding ile çikolata, kokolin (compound chocolate) ile çikolata, bisküvi ile dondurma, tereyağı ile margarin karşılaştırması yapılamaz.
- Kaplamalı dolgulu kek, kaplamalı dolgulu kek ile karşılaştırılabilir. Kaplamasız kek kaplamalı kek ile karşılaştırılmaz.
- Portakal soslu kek ile kakao soslu kek karşılaştırılabilir.
- Portakal soslu kek ile meyveli kek (sossuz) karşılaştırılmaz.
- Çikolata kaplamalı gofret ile sade gofret karşılaştırılmaz.
- Aromalı içecekler kendi aralarında karşılaştırılabilir. Yani portakal aromalı içecek ile vişne aromalı içecek karşılaştırılabilir.
- Çeşnili bisküvi, kek, yoğurt, dondurma, çikolata gibi ürünler yine çeşnili kek, bisküvi, yoğurt, dondurma, çikolata gibi ürünler ile karşılaştırılabilir.
- Kayıslı, elmalı kek ile vişneli, armutlu kek karşılaştırılabilir, yani meyveli kekler meyve çeşidine bakılmaksızın karşılaştırılabilir. Ancak birisinde meyve direkt kek içinde iken diğerinde dolgusunda yer alıyorsa birbirleri ile karşılaştırılmaz. Dolgulu kekler dolgulu kekler ile karşılaştırılabilir.
- Mantar çorbası ile acılı mantar çorbası karşılaştırılabilir. Mantar çorbası ile mercimek çorbası karşılaştırılmaz.
- Kakaolu sade bisküvi ile kakaosuz sade bisküvi karşılaştırılabilir. Kremalı bisküvi ile sade bisküvi karşılaştırılmaz.

(5) Süt ürünleri, atıştırmalık ürünler, yağlar gibi genel sınıflama yapılarak karşılaştırma yapılamaz.

(6) Lif için ‘**artırılmış/daha fazla**’ karşılaştırmalı beyan koşulu EK-1’de aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

<i>Artırılmış/Daha fazla</i>	<i>- ‘Kaynak’ beyanı için verilen değerlerin sağlanması ve gıdanın benzer bir ürüne göre en az % 30 daha fazla lif içermesi gerekir.</i>
------------------------------	--

Piyasada bulunan hazır çorbalarda ‘Artırılmış Lif’ beyanı esas alınacak olursa karşılaştırmalı beslenme beyanı, tüm hazır çorbalar içinde mercimek çorbaları arasında yapılabilir. Mercimek çorbası ile mantar çorbası arasında karşılaştırmalı beslenme beyanı yapılamaz. Karşılaştırma yapılan diğer mercimek çorbaları, Artırılmış Lif beyanı koşulunu karşılamaması gerekir. Artırılmış beyanı için üründe lif oranı en az kaynak beyanı olan %3 olmalıdır. Piyasadaki referans alınan mercimek çorbalarının ortalama lif oranı %2 ise ve sizin ürününüzün referansa göre %30 artırılmış halindeki lif oranı %2,6 olacaktır, bu oran kaynak beyanını karşılamadığından (%3 ten az), “artırılmış/daha fazla” beyanı kullanılamaz.

(7) Gıdanın etiketinde karşılaştırmalı beslenme beyanı yapıldığında etiketin herhangi bir yerinde piyasadaki referans ürünlerin ortalamasının alındığı belirtilir.

ÖRNEK:

“**%30 daha fazla lif**” karşılaştırmalı beslenme beyanı yapılmış ise etikette; “Bu ürünlerdeki lif miktarı piyasadaki mercimek çorbalarının ortalamasına göre karşılaştırılmıştır.” veya

“**%30 daha fazla lif***” karşılaştırmalı beslenme beyanı yapılmış ise etikette; “*Piyasadaki mercimek çorbalarının ortalamasına göre.” ifadesi yer alır.

Bu gösterimlere ilave olarak etiketin herhangi bir yerinde “**daha fazla lif**” vb. ifadeler de yer alabilir.

(8) Sodyum için azaltılmış beyanı benzer ürünlere göre %25 azaltma sağlandığında kullanılabilir. Ancak benzer ürünlere 'düşük/az' veya 'çok düşük/çok az' sodyum beyanı yapılmış ise veya beyan yapılmamış ancak beyan koşullarını taşıyor ise bu ürünler referans olarak alınmaz.

(9) Karşılaştırmalı beyanlar sadece beslenme beyanlarında yapılır, sağlık beyanlarında karşılaştırma yapılamaz.

(10) TGK Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliğinde ön koşul olarak belirlenen enerji veya besin ögesi azaltılması vb. durumlarında beyan yapılması zorunlu değildir.

ÖRNEK:

E951 Aspartam katkı maddesinin kullanımı için gıdanın enerjisinin azaltılmış olması (veya şeker ilavesiz) koşulu karşılanmalıdır. Bu yönetmelik hükümlerine göre enerjisi azaltılarak bu koşulun sağlanması durumunda; "**%X enerjisi azaltılmıştır.**" şeklinde beyan yapılması zorunlu değildir.

BÖLÜM 3

Sağlık Beyanları

Gıdaların etiketi, tanıtımı veya reklâmında bu Yönetmeliğin Ek-2, Ek-3, Ek-4 ve Ek-5'inde yer alan sağlık beyanları, ilgili beyan koşulunu karşılamaması durumunda Bakanlıktan herhangi bir izin alınmaksızın söz konusu gıdanın etiketinde kullanılabilir. Sağlık beyanları, aşağıdaki bilgilerin etikette veya etiketin olmadığı durumlarda sunum ve reklamda yer alması koşuluyla kullanılır:

- Dengeli ve çeşitli beslenme ile sağlıklı yaşamın önemini belirten ifade.
- Beyan edilen faydalı etkinin sağlanması için tüketilmesi gereken gıda miktarı ve tüketim şekli.
- Gerektiğinde, bu gıdayı tüketmemesi gerekenler için uyarı mesajı.
- Fazla tüketilmesi durumunda sağlığı olumsuz etkileyebilecek gıdalar için uygun bir uyarı.

BÖLÜM 4

Belirli Sağlık Beyanlarının Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar

Aşağıdaki sağlık beyanlarına kesinlikle izin verilmez:

- Gıdanın tüketilmemesi durumunda sağlığın olumsuz etkilenebileceğini ileri süren beyanlar.
- Kilo/ağırlık kaybının miktarına veya oranına atıfta bulunan beyanlar.
- Bireysel doktorların veya sağlık profesyonellerinin ve Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilmeyen diğer kuruluşların tavsiyelerine atıfta bulunan beyanlar.

Tıp, beslenme veya diyetetik ile ilgili meslek örgütleri ile sağlıkla ilgili yardım kuruluşlarının sağlık beyanları ile ilgili tavsiye veya önerilerine ilişkin başvurular Bakanlıkça değerlendirilir.

ÖRNEK:

Gıda etiketinde '**X vakfı/örgütü/kuruluşu/ ... isimli doktor Y ürünü tavsiye eder.**' ifadesi kullanılamaz.

Ancak Bakanlık tarafından değerlendirilmesi koşuluyla '**X vakfı B1 vitamini içeren gıdaları tavsiye eder**' ifadesi gıda etiketinde kullanılabilir. Bu tavsiyenin yapılabilmesi için beyan koşulunun karşılanması ve beyanın yapılmış olması gerekir.

BÖLÜM 5

Çeşitli İfadelere İlişkin Kısıtlamalar

Yönetmelik eklerinde Sağlık Beyanı olarak yer almayan ancak tüketiciler tarafından sağlık beyanı olarak algılanabilen **Diyabetik, Detoks, Antioksidan vb.** ifadeler kullanılamaz.

BÖLÜM 6

Çocukların Gelişimi ve Sağlığına İlişkin Beyanlar

Çocukların gelişimi ve sağlığına ilişkin beyanlar Yönetmeliğin Ek-4'ünde yer almaktadır. Türk Gıda Kodeksi Bebek ve Devam Formülleri Tebliğinde, bebek 12 aydan küçük, küçük çocuk 12-36 ay arası yaş grubu olarak tanımlanmıştır. Bebek ve küçük çocuk kavramı çocuk kavramının alt başlıkları olarak yorumlanmalıdır ancak Bebek Formülleri Tebliğinin Ek-6'sında yapılabilecek beyanlar belirlendiğinden Bebek Formülleri bu yönetmeliğin kapsamı dışındadır. Diğer yandan devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek gıdalarında kendi mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu yönetmeliğe göre beyan yapılabilir.

BÖLÜM 7

Sağlık Beyanlarına İlişkin İzin Başvurusu

Yönetmeliğin 18-32 nci maddeleri ve Ek-7'sinde sağlık beyanlarına ilişkin izin başvurusu prosedürü ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Yönetmeliğin Ek-2, Ek-3, Ek-4 ve Ek-5'ine eklenmesi istenen beyanlara ilişkin başvurular Genel Müdürlüğe yapılır. Bilimsel Komisyonun görüşüne ihtiyaç duyulması halinde söz konusu başvuru Komisyon tarafından en geç 5 ay içerisinde (ek süreye ihtiyaç duyulması halinde bu süre 2 ay uzatılır) sonuçlandırılır.

BÖLÜM 8

Uyum Zorunluluğu

(1) TGK Etiketleme Yönetmeliğine uygun olmayan 31/12/2015 tarihinden önce tescil başvurusu yapılmış veya tescillenmiş ticari marka veya marka bulunduran gıdalar, 31/12/2019 tarihine kadar bu Yönetmelik hükümlerine uymak zorundadır. 31/12/2019 tarihinden önce etiketlenen veya piyasaya arz edilen gıdalar raf ömrü sonuna kadar piyasada bulunabilir.

(2) TGK Beslenme ve Sağlık Beyanları Yönetmeliğinde kesin bir hüküm bulunmayan ve bu Kılavuz ile belirlenen yeni düzenlemeler ile ilgili olarak; bu Kılavuzun yayımı tarihinden önce faaliyet göstermekte olan gıda işletmecileri tarafından 31/12/2019'dan önce etiketlenen veya piyasaya arz edilen gıdalar raf ömrü sonuna kadar piyasada bulunabilir.

(3) Genel Müdürlük bu Kılavuzda değişiklik yapabilir.